

Křížové výpravy - kruciáty

= válečné výpravy vedené ve znamení kříže (symbolu křesťanství)

Byly vedeny proti: nevěřícím, kacířům a pohanům

V **polovině 11. století** lákaly zprávy o bohatství ve východním Středomoří k vojenským výbojům. Východní pobřeží Středomoří bylo navíc pro Evropany důležitou oblastí (nachází se zde Boží hrob, poutní místo křesťanů). Pokud tuto oblast ovládali Arabové, měli křesťané k hrobu volný přístup. **Po roce 1070 se však Palestiny zmocnili bojovní Turci (Seldžukové), vyznavači islámu.** Ti přepadali a zabíjeli křesťany putující k Božímu hrobu, narušili tradiční obchodní cesty mezi Evropou a Asií, začali dobývat arabská a byzantská území, obsadili i Palestinu a vydrancovali Jeruzalém. Byzantský císař se proto obrátil na papeže s žádostí o pomoc.

Křížové výpravy proti islámu – celkem 9

Cíl – osvobodit posvátná místa křesťanů od nevěřících a účastníkům bylo přislíbeno odpuštění hříchů a získání půdy na dobytém území. Účastníci výpravy označovali své oděvy křížem.

Křížové výpravy vyhlášoval papež.

První křížová výprava – **1095**, křížáci založili na dobytém území **4 křížácké státy** (nejvýznamnějším bylo Jeruzalémské království).

Důsledky křížových výprav – 11. až 13. století

- bohatnutí **italských obchodních měst** – Benátky, Janov - jejich lodě dopravovaly křížáky do Palestiny.
- dovoz nových druhů zboží do Evropy (**sklo, látky, cukr, mák, rýže, broskve, citrony, koření**)
- vznik **rytířství jako nového vzoru šlechtického života** - spravedlnost, ochrana slabých, statečnost ...
- Během výprav byly **v Palestině založeny rytířské řády - templáři, johanitě, němečtí rytíři.** Jejich posláním bylo **ochraňovat křesťanské poutníky na cestě do Palestiny.** Byly to **církevní bojovné vojenské řády**, které **šířily křesťanství, hájily dobytá území a chránily poutníky.** Vyznačovaly se vysokou vojenskou kázní a disciplínou. Řády měly ve znaku kříž – **Řád johanitů (černý plášť, bílý kříž), Řád templářů (bílý plášť, červený kříž)** a **Řád německých rytířů (bílý plášť, černý kříž).** Na dobytých územích stavěly hrady a pevnosti.
Templářský řád navíc umožňoval, aby si šlechta uschovala peníze a cenné předměty v templářských domech a postupně vytvořil rozsáhlou bankovní síť.

Křížové výpravy na evropském kontinentě

Křížové výpravy na evropském kontinentě byly dvojí povahy. Jednalo se buď o tažení **proti pohanům nebo o tažení proti křesťanským kacířům.**

Tažení proti kacířům - křížová výprava do jižní Francie (13. st.)

- **4 křížové výpravy proti husitům do Čech (15.st).**

Tažení proti pohanům v Pobaltí (12. století) – proti polabským Slovanům a do Pomořan (christianizace a částečná germanizace Řádem německých rytířů).

Otázky

1. Vysvětlete, co byly **křížové výpravy** a **kdo je vyhlášoval!**
2. Jak vzniklo **označení křížové výpravy?**
3. Jaký **starší výraz** se užíval pro křížácká tažení?
4. Ve kterém **časovém období středověku** probíhaly křížové výpravy?
5. **Proti komu byly vedeny** křížové výpravy **ve Svaté zemi a v Evropě?**
6. Co bylo **cílem křížových výprav do Palestiny?**
7. **Jaký přínos měla účast** na křížové výpravě pro chudinu i šlechtu?
8. **Kolik bylo uskutečněno** křížových výprav proti nevěřícím v Palestině?
9. **S jakými zisky pro západní křesťanství** skončily křížové výpravy?
10. Jaké důsledky měly křížové výpravy pro **obchod ve Středomoří?**
11. Proč vznikly během křížových výprav do Palestiny **rytířské řády?**
12. Kdo byli **maltézští rytíři?**
13. Vysvětlete **původ názvu templáři!**
14. Jak **se změnila funkce templářského řádu** po pádu křesťanského panství ve Svaté zemi?
15. Kde byla **hlavní oblast působení Řádu německých rytířů?**